Краснова Тетяна Олексіївна,
здобувачка першого (бакалаврського) рівня вищої освіти,
спеціальність 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»;
науковий керівник:
Бондарук Таїсія Григорівна,
доктор економічних наук, професор,
завідувач кафедри фінансів, банківської справи та страхування;
Національна академія статистики, обліку та аудиту

ФОРМУВАННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПРИВАБЛИВОСТІ ПІДПРИЄМСТВ

Інвестиційна привабливість підприємств є ключовим елементом для забезпечення їх стабільного розвитку, а також економічного зростання держави. В умовах ринкової економіки підприємства, що прагнуть залучити зовнішні інвестиції, повинні не лише демонструвати стабільні фінансові показники, але й враховувати широкий спектр факторів, що впливають на рішення інвесторів. Одним із важливих аспектів інвестиційної привабливості є взаємозв'язок підприємства з бюджетною системою, оскільки саме через бюджет держава може впливати на умови інвестування, створюючи відповідні стимули та забезпечуючи підтримку.

Крім того, інвестиційна привабливість підприємств також залежить від зовнішнього економічного середовища, включаючи політичну стабільність, законодавчі ініціативи та регуляторні умови. Інвестори прагнуть мінімізувати ризики, тому наявність сприятливих умов для ведення бізнесу, таких як прозора юридична система, стабільна податкова політика та підтримка з боку держави, є критично важливими. Важливими чинниками також є доступ до фінансових ресурсів, рівень розвитку інфраструктури та наявність кваліфікованої робочої сили, які всі сприяють підвищенню загальної інвестиційної привабливості підприємств.

Інвестиційна привабливість підприємства визначається сукупністю характеристик, які впливають на рішення інвестора про вкладення коштів. Серед таких характеристик можна виділити фінансову стабільність підприємства, його інноваційний потенціал, конкурентоспроможність, рівень корпоративного управління, а також стан внутрішньої інфраструктури. Інвестори звертають увагу на фінансові показники, такі як рентабельність, рівень доходів, коефіцієнти ліквідності та платоспроможності. Проте наявність інноваційного потенціалу та здатність підприємства впроваджувати нові технології часто стають вирішальним фактором для залучення інвестицій. Особливу увагу слід приділяти також соціальній відповідальності бізнесу та його відповідності екологічним стандартам, що дедалі більше цікавить міжнародних інвесторів [1].

Одним з найважливіших чинників, що впливає на інвестиційну привабливість підприємства, є макроекономічне середовище, у якому воно

функціонує [2]. Тут виникає безпосередній зв'язок з бюджетною системою держави. Бюджетна система впливає на інвестиційну привабливість через фіскальну політику [3], державні програми підтримки бізнесу, субсидії та пільги. Держава може стимулювати інвестиційну діяльність підприємств шляхом надання податкових преференцій для певних галузей економіки або регіонів, створюючи сприятливі умови для залучення капіталу. Наприклад, держава може знижувати ставки податків для інноваційних підприємств, що впроваджують нові технології або здійснюють дослідження та розробки.

У свою чергу, бюджетна система отримує зиск від збільшення інвестиційної привабливості підприємств, оскільки зростання інвестицій призводить до розширення виробництва, створення нових робочих місць, підвищення рівня заробітної плати та, відповідно, збільшення надходжень до бюджету через податки. Збільшення доходів до бюджету дозволяє державі фінансувати соціальні програми, інфраструктурні проекти, освіту та охорону здоров’я, що створює сприятливі умови для подальшого розвитку бізнесу.

Важливим є розуміння того, що інвестиційна привабливість підприємства не може формуватися без його інноваційного розвитку [4]. Вона залежить від політичної та економічної стабільності в країні, рівня розвитку правової системи, а також загальних умов для ведення бізнесу. У цьому контексті державна політика, зокрема бюджетна система, має вирішальне значення. Держава повинна створювати сприятливе правове середовище, що захищає права інвесторів і забезпечує ефективне функціонування фінансового ринку. Наприклад, існування незалежних судів і прозорих процедур банкрутства підвищує довіру інвесторів до країни та підприємств, які працюють у ній.

Окрім цього, важливим аспектом є регіональна політика, яка має враховувати специфіку різних областей та економічних зон. У деяких регіонах інвестиційна привабливість може бути штучно збільшена за рахунок надання додаткових бюджетних коштів на розвиток інфраструктури або створення спеціальних економічних зон з пільговими податковими умовами. Це сприяє рівномірнішому розподілу інвестицій по країні, що, в свою чергу, підвищує загальний рівень економічного розвитку.

Бюджетна система відіграє одну з ключових ролей у підтримці стабільності національної валюти, що є важливим фактором для залучення іноземних інвестицій [3]. Стабільність валюти безпосередньо впливає на економічну ситуацію в країні та рівень ризиків для інвесторів. Якщо курс національної валюти постійно коливається або є непередбачуваним, іноземні інвестори можуть побоюватися втрат через конвертацію валюти або нестабільність економіки. У такому випадку, країна втрачає свою привабливість як безпечне місце для вкладень. Тому підтримка стабільного валютного курсу є одним із пріоритетів державної економічної політики, зокрема через фіскальні та монетарні інструменти.

Збалансована фіскальна політика, яка спрямована на контроль за дефіцитом бюджету, дозволяє уникати надмірних запозичень державою та

знижувати тиск на валютний ринок. Коли уряд контролює свої витрати та доходи, це сприяє стабільності економіки, що позитивно впливає на інвестиційний клімат [4]. Надмірний дефіцит бюджету може призвести до необхідності друку додаткових грошей, що в результаті спричиняє інфляцію та девальвацію національної валюти. Це, в свою чергу, підвищує ризики для інвесторів, особливо тих, що працюють з іноземною валютою, оскільки їхні вкладення можуть втратити вартість через зниження курсу валюти.

Крім того, бюджетні витрати можуть сприяти стабілізації фінансового ринку через підтримку ключових фінансових інституцій, таких як центральні та комерційні банки. Наприклад, під час фінансових криз держава може використовувати бюджетні ресурси для рекапіталізації банків або надання їм тимчасової ліквідності. Це дозволяє уникнути масових банкрутств фінансових установ та зберегти довіру до національної фінансової системи. У стабільній банківській системі інвестори мають більше впевненості у тому, що їхні вкладення будуть захищені, що сприяє збільшенню потоку інвестицій в економіку.

Інший аспект підтримки валютної стабільності через бюджетну систему полягає у збалансованій фіскальній політиці [5]. Центральний банк, співпрацюючи з міністерством фінансів, може контролювати валютний курс шляхом втручань на валютному ринку або регулювання обсягів грошової маси. Наприклад, у випадку різкого падіння курсу національної валюти через нестабільність на зовнішніх ринках, бюджетні кошти можуть бути використані для стабілізації ситуації, що, зокрема, може включати продаж іноземної валюти або фінансову допомогу комерційним банкам.

Уряд також може використовувати бюджетні ресурси для підтримки іноземних інвесторів через надання гарантій або пільгових умов для їх вкладень. Наприклад, у періоди фінансових коливань, держава може запроваджувати спеціальні програми підтримки іноземних інвестицій, компенсуючи можливі ризики через механізми страхування або надання кредитних гарантій. Це дозволяє знизити негативні наслідки валютної нестабільності та зберегти довіру до національної економіки як надійного місця для капіталовкладень.

В умовах глобалізації особливого значення набуває співпраця з міжнародними фінансовими інститутами, такими як Світовий банк, Міжнародний валютний фонд або Європейський банк реконструкції та розвитку. Участь у міжнародних програмах фінансування та надання грантів дозволяє залучати додаткові ресурси для розвитку окремих секторів економіки, що також підвищує інвестиційну привабливість підприємств. Державні програми, що фінансуються з бюджету, можуть бути використані для підтримки підприємств, які співпрацюють з міжнародними інвесторами або орієнтовані на експорт [6].

Формування інвестиційної привабливості підприємств є багатогранним процесом, який залежить від внутрішніх чинників підприємства, таких як його фінансова стабільність, інноваційний потенціал, ефективність управління та рівень конкурентоспроможності [7]. Водночас зовнішні умови, зокрема

макроекономічна ситуація, державна політика та бюджетна система, також відіграють вирішальну роль. Держава, через податкові стимули, підтримку фінансової стабільності та сприяння розвитку інфраструктури, здатна створювати умови, що підвищують привабливість підприємств для інвесторів.

Ефективна взаємодія між підприємствами та бюджетною системою дозволяє не лише залучати нові інвестиції, але й забезпечувати економічний розвиток регіонів та країни загалом. Стабільність національної валюти, збалансована фіскальна політика, а також підтримка державою фінансового сектору є ключовими факторами, що знижують ризики для інвесторів і сприяють збільшенню інвестиційних потоків. Крім того, прозорість бюджетних витрат і ефективне використання державних коштів підвищують довіру інвесторів до економічної системи. Державна підтримка у вигляді субсидій, податкових пільг або інвестиційних програм також стимулює підприємства до розширення своєї діяльності. Таким чином, тісна співпраця між підприємствами та бюджетною системою сприяє поліпшенню бізнес-клімату і загальному підвищенню конкурентоспроможності національної економіки.

Список використаних джерел

1. Мойса Т. В. Особливості формування інноваційного потенціалу підприємства в сучасних умовах розвитку. *Проблеми сучасних трансформацій. Серія: економіка та управління*. 2023. № 7. URL: https://doi.org/10.54929/2786-5738-2023-7-04-05

2. Бондарук Т. Г., Заїчко І. В., Бондарук І. С. Діагностика фінансового стану підприємства та його інвестиційної привабливості в системі фінансового менеджменту. *Науковий вісник Національної академії статистики, обліку та аудиту.* 2022. № 1-2. С.62-75. URL: http://194.44.12.92:8080/jspui/handle /123456789/6274

3. Бондарук Т. Г. Фіскальна політика в умовах воєнного стану як фактор економічного розвитку територій. *Ефективна економіка.* 2022. № 12. URL: https://www.nayka.com.ua/index.php/ee/article/view/872

4. Бондарук Т. Г. Інноваційний розвиток вітчизняних підприємств та його фінансове забезпечення: нові виклики та перспективи в умовах нестабільності. *Наукові записки Львівського університету бізнесу та права. Серія економічна. Серія юридична.* 2023. Вип. 39/2023. С. 411-420. URL: https://nzlubp.org.ua /index.php/journal/article/view/1068/949

5. Бондарук Т. Г. Фіскальна політика України як чинник сталого розвитку територій в умовах воєнного стану. *Економічні горизонти.* 2023. № 3(25). С. 57-67. URL: http://eh.udpu.edu.ua/article/view/286686

6. Галіцейська Ю. М., Дзюблюк О. В., Довгань Ж. М., Забчук Г. М., Іващук О. О., Луців Б. Л., Сенів Б. Г., Чайковський Я. І. Монетарні важелі стимулювання розвитку економіки України: глобальні виміри та національні інтереси : монографія / за ред. д.е.н., проф. Дзюблюка О.В. Тернопіль, 2021. 300 с. URL: http://dspace.wunu.edu.ua/handle/316497/45065

7. Бондарук Т. Г., Заїчко, І. В., Заїчко, І. Д. Роль фінансових ресурсів в інноваційно-інвестиційному розвитку підприємств. *Академічні візії.* 2024. Вип.27. URL: https://academy-vision.org/index.php/av/article/view/927

Кривенко Марія Василівна,
здобувачка другого (магістерського) рівня вищої освіти;
науковий керівник:
Юрченко Олексій Юрійович,
кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри економіки та підприємництва;
Київський інститут бізнесу та технологій

ПЕРСПЕКТИВИ РЕАЛІЗАЦІЇ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ З ДЕОФШОРИЗАЦІЇ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ

Економічна стабільність держави є однією з головних умов раціонального розвитку добробуту суспільства, а сучасні виклики та загрози в державних секторах економіки України стають фокусом уваги не лише законодавця, але й бізнесу та міжнародних партнерів. Зокрема, проблема використання офшорних зон для мінімізації податків значно ускладнює досягнення економічної стабільності, оскільки виведення капіталу в такі юрисдикції підриває податкову базу країни, що потребує активного впровадження заходів для запобігання цим схемам.

Питання регулювання офшоризації національних економік є поширеною практикою в країнах Європи та світу. Наша держава наразі перебуває на шляху інтеграційних процесів гармонізації економічних та правових практик з Європейським Союзом і водночас протистоїть не лише збройній агресії росії, але й здійснює низку економічних заходів в рамках державної політики у питаннях деофшоризації економіки України.

В першу чергу потрібно означити, що хоча в українській нормотворчій базі немає чіткого визначення терміну «офшорна зона», то на національному та міжнародному рівнях цей процес охоплює країни та їхні території, в правовому та податковому полі яких реєструються суб'єкти підприємництва, що мають офшорний статус. Даний статус використовується бізнесом задля оптимізації податкового навантаження (сплати податків за нульової або низькою податковою ставкою) та отримання високого рівня конфіденційності для реалізації інвестиційних проєктів та збільшення капіталів.

Ці умовні «плюси» надають змогу в тому числі недобросовісним підприємцям ухилятися від податкового законодавства, залишатися в «тіні» щодо прозорості економічної діяльності та реалізації інвестиційних проєктів,